

Глобального інформаційного суспільства. Окінавська хартія приділяє особливу увагу упровадженню сучасних інформаційних технологій, що здійснюють свій вплив на економіку країн, образ життя людей та соціальний розвиток, взаємодію державних структур та населення. [2, с. 17-18]

Звісно що європейські країни пішли далеко вперед за впровадженням і використанням ІТ-технологій в публічному адмініструванні як у приватному так і в державних секторах. Україна нажаль активно використовує ІТ-технології у приватному секторі та дуже мало і повільно в державному адмініструванні. Публічне адміністрування у сфері надання адміністративних послуг мабуть найбільше потребує у впровадженні електронного врядування та сервісного обслуговування громадян через мережу Інтернет. Якщо Україна дивиться у майбутнє то вона повинна враховувати й орієнтуватись на прогресивну молодь, а не на вимираюче покоління.

Література

1. Записний Д.Ю. Історія становлення та розвитку системи надання адміністративних послуг в Україні // Аспекти публічного управління. – Дніпро, 2016. – № 8. – с. 16-24

2. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С.К. Чернова, В.Г. Воронкової, В.А. Банаха, О.В. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 602 с.

МІСТО ЯК «ТОЧКА ЗРОСТАННЯ» ТЕРИТОРІЇ

Мележик А. В., студентка 2 курсу факультету Інженерних мереж та екології міст

Радіонова Л. О., доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Актуальність дослідження зумовлено наявністю серйозних соціально-економічних та соціокультурних проблем при реалізації реформи децентралізації влади в Україні, а також закликом глобалізму. Метою даної статті є дослідження тенденцій і проблем розвитку міст України в контексті міжнародного досвіду та на цій основі обґрунтування нових напрямків їх розвитку як точок зростання економіки територій.

Відповідно до класичної теорії в процесі урбанізації виділяється кілька етапів – від зародження, розвитку і до подальшого перетворення міст [1, с. 69–80]. В Україні процес урбанізації знаходиться саме на цьому етапі, що характеризується зростанням міського населення в найбільших містах за рахунок переміщення сільського населення і населення малих депресивних міст, які втратили за останні роки свій економічний профіль і ділову активність.

У розвинених країнах вже в останні десятиліття минулого століття тенденцією стала діаметрально протилежна зміна – відтік населення з великих

перенаселених міст з високою вартістю життя, великими транспортними потоками, порушеною екологією в приміській селища міського типу і малі міста-супутники, в яких створюється комфортне середовище для життя людини. Наприклад, Бордо з міста-аутсайдера перетворилося в одне з найпопулярніших міст у Франції. Ще в 1995 році на вулицях був автомобільний колапс, 20 відсотків житла в центрі пустувало, а пропозиція переїхати в Бордо мало у кого викликала ентузіазм. З приходом нового мера Алена Жюппе стало можливим по-новому розвивати Бордо. Так як в ньому практично немає промисловості, вирішили зробити ставку на культурну спадщину і торгівлю. Для цього закрили центр міста для машин і змінили парковки на басейн. Одна з перших проблем, яку почали вирішувати, була пов'язана з помилками в транспортній системі, закладеній ще в 1950-ті роки. Тоді мер міста скасував трамвайні маршрути як нерентабельні, віддавши пріоритет автомобілям. Скоро стало зрозуміло, що ситуація на дорогах від цього тільки погіршилася. Після того як в 1995 році змінилося керівництво міста, було вирішено повернути трамвай, розвинути велосипедну інфраструктуру і деякі вулиці зробити пішохідними.

Другою великою ініціативою нового уряду стала програма реновації житлових кварталів. Вона також торкнулася центральних районів. Щоб не чекати негативних відгуків, скарг та невдоволення місцевих жителів, було вирішено на ранніх етапах програми зібрати побажання мешканців та спробувати їх задовольнити. Ставка на гарний центр міста поступово почала приносити результати. По-перше, Бордо включили в список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. По-друге, виріс туристичний потік: в 1995 році сюди приїжджав мільйон туристів на рік, а в 2016-му – вже 6,8 мільйонів. У Бордо почали переїжджати люди, що працюють в Парижі, так як у міста гарний центр, є де гуляти і проводити дозвілля, багато хто хоче залишати сім'ю в більш дешевому Бордо і приїжджати в Париж тільки заради роботи. Якщо в 1995 році 20 відсотків житла в центрі міста було порожнім, сьогодні ця цифра менше п'яти відсотків. Вартість нерухомості піднялася від 800–1000 євро за квадратний метр до 4 тисяч.

У місті з'явився інший побічний ефект оновлених територій – креативний кластер Darwin в колишній військовій казармі. Зараз на цій території в 20 тисяч квадратних метрів знаходяться офіси для коворкінгу, магазини і благодійні організації. Є спортивна інфраструктура і декілька модних ресторанів [2]. Кластер став популярною точкою, в тому числі серед туристів.

У розвинених країнах почалися процеси деконцентрації населення великих міст, які означають зміну системи розселення з моноцентричного характеру на поліцентричну систему з відцентровою міграцією, тобто відбувається формування агломерацій шляхом виникнення нових населених пунктів навколо великих міст. Як пояснення цих процесів в кінці ХХ століття з'явилася теорія диференціальної урбанізації [3, с.71–86], згідно з якою відбувається безперервна міграція населення між містами різного рівня, що призводить до формування нових населених пунктів як місць проживання людей і створення нової системи розселення – агломерацій. У сучасному світі

агломерації набули великого поширення. У розвинених країнах в агломераціях зосереджуються значні фінансові ресурси і кваліфікований кадровий потенціал, концентруються виробництва наукомісткої продукції, що сприяє сталому економічному зростанню на новій технологічній основі. Формування агломерацій дозволяє отримати агломераційний соціально–економічний ефект за рахунок зниження транспортних, транзакційних та інших витрат в результаті просторової концентрації виробництв і зміцнення господарських зв'язків [4].

У країнах, що розвиваються складаються дещо інші ситуації з появою агломерацій. З'являються все більш складні урбаністичні організації, так звані «міські агломерації» і «міські коридори», що з'єднують найбільші населені пункти, розташовані на даній території. Такі форми прояву урбанізації спостерігаються в таких багатонаселених індустріальних країнах, як Індія, Бразилія, Аргентина, Мексика і деяких інших. Однак швидке неконтрольоване зростання міського населення в багатьох країнах має серйозні негативні наслідки. До них можна віднести різке збільшення чисельності мігрантів з сільської місцевості, які не маючи достатньої кваліфікації для роботи в індустріальних центрах, погано адаптуються до нових умов та перетворюються в групу «маргінального» (низькодохідного і виключеного з міського життя) населення.

Які сучасні тенденції розвитку і як складаються процеси формування і розвитку міст та агломерацій в Україні? В Україні склалася дещо інша ситуація з формуванням великих міст. Країна займає значну територію – більше 603 тис. кв. км, має великі запаси сировинних ресурсів. Однак просторовий розвиток економіки завжди характеризувався великою нерівномірністю. Регіони України мають значні територіальні особливості, сировинна база розміщена нерівномірно, тому в регіонах країни історично склався різний стартовий рівень соціально–економічного розвитку.

На даний час в Україні налічується 460 міст, з яких 45 міст відносяться до великих та середніх, 3/4 загальної кількості міст України – малі міста, в тому числі – 15 міст з чисельністю населення до 5 тис. чоловік, 66 міст – від 5 тис. до 10 тис. чоловік, 160 міст – від 10 тис до 20 тис осіб, 109 міст – від 20 тис до 50 тис осіб [5]. А в 16 найбільших міських агломераціях проживає близько 17 млн осіб.

Вивчення динаміки основних показників соціально–економічного розвитку найбільш великих та індустріальних міст України як потенційних міських агломерацій показало, що агломерації утворилися навколо всіх міст–мільйонників і навколо багатьох інших великих міст України які є частиною процесу масової урбанізації, що спостерігалася на території сучасної України ще в рамках Російської імперії наприкінці XIX століття, коли виникла Одеська агломерація, найстаріша на території сучасної України. За радянських часів стимулом до урбанізації стала масова індустріалізація. Саме в радянський період сформувалася абсолютна більшість сучасних агломерацій України, включаючи нині найбільшу – Київську, яка найменше страждає від депопуляції [5]. У період після здобуття незалежності практично всі інші агломерації

України страждають від депопуляції. Після 2014 року частина з них (Кримська, Луганська, Донецька) виявилися фактично за межами Української держави.

Таким чином, для України, так само, як і для інших країн світу, характерне посилення процесів урбанізації за рахунок внутрішньої міграції населення сільських територій та депресивних населених пунктів; регіональний розвиток економіки характеризується великою нерівномірністю; динаміка економічних процесів у великих і середніх містах складається неоднозначно, структура економіки змінюється на користь сектора послуг, що свідчить про поступову втрату містами позицій індустріального центру; для України характерна депопуляція населення та зниження темпів зростання обсягів інвестицій під впливом як внутрішніх (системна криза в країні), так і зовнішніх (глобалізація) обставин; в Україні необхідно розвивати міста як «точки зростання», центри управління територіями, концентрації економічного потенціалу, навколо яких розташовуються малі міста і населені пункти–супутники.

Література

1. Радіонова Л. О. Місто як соціальна система: конспект лекцій /Радіонова Л. О. Харків. нац. ун–т міського госп–ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. –104 с.

2. Світовий досвід: чому в Парижі працюють, а в Бордо – живуть.[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://gorodprima.ru/2017/06/23/mirovoj-opyt-pochemu-v-parizhe-rabotayut-a-v-bordo-zhivut/>

3. Проблеми урбанізації на рубежі століть / Відп. ред. А. Г. Махрова. – Смоленськ: Ойкумена, 2002. –328 с.

4. Іжгузіна Н. Р. Розрахунок синергетичного ефекту міських агломерацій регіону [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://cyberleninka.ru/article/v/raschet-sinergeticheskogo-effekta-gorodskih-aglomeratsiy-regiona-na-primere-verdlovskoy-oblasti>

5. Малі міста як об'єкти економічного і соціального розвитку [Електронний ресурс] Режим доступу : http://uchebnikirus.com/rps/regionalna_ekonomika_zin_ea/mali_mista_obyekti_ekonomichnogo_sotsialnogo_rozvitku.htm

ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ОТГ: РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ НІВЕЛЮВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ОТГ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ)

Патицька Х.О., к.е.н., науковий співробітник

*ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України»*

Сьогодні процес добровільного формування ОТГ в Україні підходить до свого завершення, оскільки станом на жовтень 2019 року створено 975 ОТГ, тобто 71,9% від запланованих у перспективних планах. Аналізуючи особливості розвитку громад впродовж періоду 2016-2018 рр., помітною є значна диференціація рівня їх спроможності, що супроводжується ризиком неспроможності значної частини вже створених громад до забезпечення розвитку території та належного рівня надання послуг, зокрема у сфері освіти,